

Statsminister og Landbrugsminister, dersom det virkelig er hans Mening, at det bare kommer an paa at faa Produktionsomkostningerne nedsat. Det er den ene Side af Sagen. Den anden Side af Sagen er at faa Indtægterne højnede, fordi man nu en Gang ikke kan leve af at leve billigt, som det ofte er sagt.

Nu er der hos Landbruget og har altid været — og det er naturligt — en vis Uvillie mod at slaa ind paa nye Veje. Det var der den Gang, vi, stoppet op af andre Landes Toldforanstaltninger, blev nødt til at gaa over fra at lægge Hovedvægten paa Kreaturfedning til at lægge den paa Korneksport, og det var der ligesaa, da Nødvendigheden tvang os under 80ernes store Landbrugskrise til at slaa ind paa Mælkeribrug, mere intensiv Drift i det hele.

Hvis vi vil tage et Eksempel fra en Enkelthed under den Udvikling, er der en, der frembyder sig, nemlig Ægindsamlingen. Alle i Landbruget ved, at der blev øvet stærk Modstand imod den, der var Mistillid til den. Det var først, da Bønderne og Husmændene fik Pengene i Haanden for deres Æg, at de saa, der kunde gøres noget ud af den Ting. Og det groede op til, hvad det nu er, som endda er langt fra, hvad det kan blive til. Det, der virker her, er en almindelig Naturlov, som man kalder Inertiens Lov, altsaa Tendensen til at blive i Bevægelsesretningen, naar man er i den, og Tendensen til at blive i Hvile, naar man er i Hvile. Den er Landbruget underkastet lige saa godt som alle vi andre. Det er det, som gør denne Modstand forstaaelig.

Men i Tiden kæmper vi ikke alene med en Pengekrise; paa ingen mulig Maade. Landbrugets Krise har Rødderne langt tilbage i Tiden. Et væsentligt Moment i den er den stadige Kapitalisernig af forventet Stigning i Prisen paa Landbrugsprodukter, som har været afgørende for Køb af Ejendomme, saaledes at disse foruden at maatte forrenté den store Kapital, som den intensive Drift sluger, har maattet forrente en Købspris, som i Virkeligheden er udover det rigtige, saa snart Opgangen i Prisen staaar stille eller maaske endogsaa vender sig.

Det er en af de mange Ting, men desuden er der blivende Aarsager, Aarsager, som ligger udenfor os, Aarsager, der ligger lige saa langt borte fra os og er af lige saa blivende Natur som Aarsagerne i sin Tid, da man udbyggede de store Prærier i Nordamerika og derved skabte 70ernes og 80ernes store Landbrugskrise i Europa. Aarsager af samme blivende Virkning er der

altsaa til Stede, og det gør, at det er af største Vigtighed for os hurtigt og rationelt og uden politiske eller doktrinære Hensyn af nogen Art at slaa ind paa Veje, som kan udvikle de Muligheder, løfte de Millionreserver, der, som jeg omtalte, ligger i det danske Landbrug.

Hvad jeg her støtter mig til, da jeg ikke er Landbruger selv og naturligvis øjeblikkelig vil blive vist tilbage med, at Landbrug har jeg ikke Spor af Forstand paa, er landbrugskyndige Folks Udtalelser og Skrifter. Og mit Ønske om at udtale mig her i Rigsdagen om disse Ting er navnlig fremkaldt ved Læsningen af en Pjece, som vistnok er kommet Herrerne i Hænde, og som er udarbejdet af Landbrugskandidat Kapp, der nu gør Tjeneste i Udenrigsministeriet. Lad mig i Parentes bemærke, at det er mig en Glæde, at dette Arbejde er kommet frem fra Udenrigsministeriet. I en Afhandling, som følger samme Linie som en tidligere, han har udgivet, og som han kalder Landbrugets Industrialisering, peger han paa en hel Række Spørgsmaal, der kan tages op, paa en hel Række Ting, som man kan udvikle og derigennem løfte de Reserver, som han hævder ligger i det danske Landbrug. Endvidere er der en Ting i det Arbejde, som jeg sætter stor Pris paa og vil tillade mig at understrege for de ærede Herrer.

Det er det, at foruden det direkte Maal, Forfatteren tager Sigte paa, er denne Afhandling egnet til at samle Interesserne fra Land og By, fra Landbrug, fra Industri, fra Handel, fra alle Erhverv, i Stedet for at stille dem i Modsetning til hinanden. Dette mener jeg der er stor Grund til at understrege som et ret ualmindeligt Fortrin ved denne Bog, der altsaa er fremkommet fra landbrugskyndig Side.

Ud af den hele Mængde vil jeg tage tre Ting, fordi der har været noget Røre om dem — de har været behandlet ogsaa paa det jydsk Delegeretmøde, som jo af andre Grunde er blevet saa stærkt omtalt — og disse tre Ting er: Fremstilling af Kartoffelmel, Fremstilling af Pap- og Papirfabrikater af Halm og saa Konserves af Frugt, ganske særlig af Bærfrugt. Jeg vil tillade mig at anføre nogle Data om hver af disse Ting.

I Verdensmarkedet omsættes der 125 Mill. kg Kartoffelmel aarlig. Det er jo ikke nogen meget overvældende Masse; men ved Siden deraf omsættes der flere Hundrede Mill. kg Majsstivelse, et Produkt, der kan erstattes ved Kartoffelmel. Og der er det meget ejendommelige ved denne Omsætning af 125 Mill. kg Kartoffelmel, at den